

**Postanowienie z dnia 29 kwietnia 1997 r.
II UZ 19/97**

Przed doręczeniem wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem stronie, która w terminie tygodniowym tego zażądała nie rozpoczyna się bieg terminu do wniesienia kasacji.

Przewodniczący SSN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Sędziowie SN: Zbigniew Myszka (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 29 kwietnia 1997 r. sprawy z powództwa Albina R. przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddziałowi Regionalnemu w G. o prawo pobierania świadczeń w zbiegu, na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z dnia 14 stycznia 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku postanowieniem z dnia 14 stycznia 1997 r. odrzucił kasację Albina R. wniesioną od wyroku tego Sądu z dnia 6 grudnia 1996 r., ponieważ ubezpieczony wbrew przymusowi adwokacko-radcowskiemu określonym w art. 393² § 1 KPC wniósł kasację osobiście, a ponadto wartość przedmiotu zaskarżenia nie sięga kwoty pięciu tysięcy złotych (art. 393 pkt 1 KPC).

Postanowienie to zaskarżył zażaleniem ubezpieczony, który wskazując na naruszenie przepisów art. 130 i 395 KPC, a także art. 25 KPC, domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia i doręczenia mu odpisu wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 grudnia 1996 r. wraz z uzasadnieniem. Ubezpieczony wskazał, że w dniu 10 grudnia 1996 r. złożył w Sądzie Apelacyjnym pismo kwestionujące ?dotychczasowe wyroki Sądów@, które zawierało także wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W dniu 2 stycznia 1997 r. Sąd Apelacyjny ustanowił ubezpieczonemu adwokata z urzędu, którego wyznaczyła Rada Adwokacka w G. w dniu 10 stycznia 1997 r., informując o tym Sąd Apelacyjny w dniu 14 stycznia 1997 r. Sąd ten w tym samym dniu odrzucił kasację wniesioną osobiście przez ubezpieczonego i doręczył postanowienie wyznaczonemu pełnomocnikowi z urzędu w dniu 22 stycznia 1997 r. Zażalenie kwestionuje możliwość uznania za kasację pisma ubezpieczonego z dnia 10 grudnia 1996 r., ponieważ zawierało ono wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, do którego przychylił się Sąd Apelacyjny. Równocześnie termin do wniesienia kasacji otwiera wyłącznie data doręczenia stronie wyroku z uzasadnieniem, dlatego pismo ubezpieczonego winno być potraktowane jako wniosek strony o doręczenie, co umożliwiałoby wyznaczonemu z urzędu pełnomocnikowi wniesienie kasacji. Nadto Sąd

Apelacyjny samodzielnie i poza rozprawą sprawdził wartość przedmiotu sporu, przez co naruszył tryb określony w art. 393⁵ KPC.

Sąd Najwyższy uznał, że zażalenie jest uzasadnione.

Prawo do wniesienia kasacji nabywa strona z chwilą wydania niekorzystnego dla niej rozstrzygnięcia. Z treści art. 393⁴ KPC wynika, że kasację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżane orzeczenie, w terminie miesięcznym od dnia doręczenia orzeczenia stronie skarżącej. Jeżeli orzeczenia nie doręcza się z urzędu, to kasacja przysługuje stronie tylko wtedy, gdy przed upływem tygodnia od ogłoszenia sentencji zażądała doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem (art. 387 § 3 zdanie pierwsze KPC). W konsekwencji strona, która zaniechała wystąpienia z takim żądaniem, nie jest uprawniona do wniesienia skargi kasacyjnej.

Wstępnym warunkiem uruchomienia procedury kasacyjnej jest zatem złożenie przez stronę wniosku o doręczenie kwestionowanego orzeczenia z uzasadnieniem, skoro termin do wniesienia kasacji biegnie od dnia doręczenia stronie skarżącej orzeczenia z uzasadnieniem. Bez doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem nie może być mowy o rozpoczęciu biegu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, a przeto nieracjonalne było odrzucenie kasacji przed rozpoczęciem biegu tego terminu.

Trafnie wskazuje składający zażalenie, że pismo ubezpieczonego określone jako "odwołanie@", które zawierało pozytywnie rozstrzygnięty przez Sąd Apelacyjny wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu dla wniesienia kasacji, wskazywało na jednoznaczną wolę wypełnienia formalnych warunków procedury kasacyjnej. Skoro pismo to wpłynęło przed upływem tygodnia od ogłoszenia sentencji kwestionowanego wyroku, to *implicite* zawierało ono wniosek o doręczenie tego orzeczenia z uzasadnieniem, co obligowało Sąd Apelacyjny do dokonania takiego doręczenia stronie lub pełnomocnikowi ustanowionemu dla niej z urzędu (art. 387 § 3 KPC). Dopiero od dnia doręczenia żądanego orzeczenia z uzasadnieniem rozpoczyna bieg miesięczny termin do wniesienia kasacji, której wypełnienie warunków formalnych deklaruje ustanowiony dla strony skarżącej pełnomocnik z urzędu.

Wobec niedopuszczalności odrzucenia kasacji przed rozpoczęciem biegu miesięcznego terminu do jej wniesienia, Sąd Najwyższy jedynie sygnalizuje bezpodstawność przyjęcia przez Sąd Apelacyjny ograniczenia *ratione valoris* (art. 393 pkt 1 KPC) dopuszczalności skargi kasacyjnej ubezpieczonego. Spór o prawo do zbiegających się świadczeń z ubezpieczenia społecznego jest sporem o ustalenie, ponieważ postępowanie sądowe zmierzające do ustalenia uprawnień do zbiegających się świadczeń weryfikuje jedynie ustawowe przesłanki kreujące z mocy prawa te uprawnienia. W konsekwencji spory te dotyczą ustalenia prawa, a orzeczenia sądowe zapadłe w ich wyniku mają znaczenie deklaratoryjne. W takim postępowaniu chodzi zatem o ustalenie prawa do świadczeń z zakresu ubezpieczenia społecznego, a nie o zasądzenie tych świadczeń w konkretnej wysokości, co ma charakter pochodny (wtórny) w stosunku do ewentualnego i zasadniczego ustalenia prawa do pobierania w zbiegu świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zresztą z reguły nie występują spory o samą wysokość świadczeń w zbiegu, ponieważ jest ona ustawowo określona.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie, co obliguje Sąd Apelacyjny do doręczenia wyroku tego Sądu z dnia 6 grudnia 1996 r. wraz

z uzasadnieniem adwokatowi z urzędu ustanowionemu dla strony skarżącej, a stronie
otworzy miesięczny termin do wniesienia kasacji.

=====